

**Силабус навчальної дисципліни
«МЕДІАГРАМОТНІСТЬ»
для студентів неспеціалізованих факультетів**

Загальна інформація про навчальну дисципліну:

назва «Медіаграмотність»,

форма навчання денна/заочна,

семестр 3,

кредитів (4 / 120 год.),

Лекційних – 16 год / 8 лекцій

Практичні – 14 год. / 7 практичних, індивідуальна робота – 2 год., самостійна – 108 год.

П.І.П. викладача, який веде лекції: **Василик Л.Є.**

П.І.П. викладача, який веде практичні заняття: **Василик Л.Є.**

Короткий опис навчальної дисципліни:

Мета: Курс «Медіаграмотність» спрямований на підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

Завдання: дати уявлення про сучасні ЗМІ і пояснити роль медіаграмотності в глобалізованому інформаційному світі; ознайомити студентів із найрозповсюдженішими видами маніпуляцій і пропаганди, надати базові інструменти перевірки інформації та формування критичного мислення. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент може набути таких компетентностей:

Знати:

- роль медіа у формуванні картини світу;
- аспекти медіаграмотності;
- негативні тенденції, що створюють засоби масової інформації;
- особливості використання інформації;
- правила спілкування в інформаційному суспільстві та методи захисту від можливих негативних впливів у процесі масової комунікації;
- принципи маніпулювання свідомістю споживачів інформації та протистояння їм.

Вміти:

- виявляти маніпулятивний контент медіа;
- здійснювати аргументований критичний огляд аудіовізуальної та друкованої інформації;
- оцінювати зміст, форму і стиль аудіовізуальної та друкованої інформації;
- розшифровувати та використовувати закодовану в медіа інформацію;
- самостійно створювати медіапроекти в галузі медіаосвіти.

Перелік мінімуму знань, умінь, навичок, необхідних для подальшої практичної діяльності, що повинні отримати студенти в результаті вивчення дисципліни «**Медіаграмотність**»: оцінювати інформацію на достовірність, вміти перевіряти її, підтверджувати правдивість, спростовувати недостовірні повідомлення, викривати фейки.

Структура початкової дисципліни (теми занять)

Тиждень	Назва теми	к-ть год.	Теми СРС
1	Лекція 1:	2	
	Медіаосвіта та медіаграмотність. Впровадження медіаграмотності в Україні. Медіа-грамотність як основа формування громадянського суспільства, здатного протистояти маніпулятивним технологіям ЗМІ.		
	Практичне заняття 1:	2	
	Тест на власну медіаграмотність та аналіз допущених помилок в оцінці медіаконтенту.		Проаналізувати запропоновані матеріали ЗМІ. Пройти тест на критичне мислення Прометеусі
2	Лекція 2:	2	
	Стандарти медіа. Саморегуляція ЗМІ. Комісія з журналістської етики, Незалежна медійна рада. Видання у сфері медіарегуляції («Детектор медіа», «Телекритика»), журналістські ГО. Їхній вплив на якість медіа в Україні.		
	Практичне заняття 2:	2	
	Аналіз матеріалів на дотримання професійних медіа-стандартів. Виокремлення порушень. Аналіз матеріалів ЗМІ з ознаками замовності.		Проаналізувати запропоновані матеріали ЗМІ. Провести моніторинг сайту щодо дотримання професійних стандартів.
3	Лекція 3:	2	
	Маніпуляція та популізм – типові ознаки. Класифікація маніпулятивних заяв. Відокремлення чуток від фактів. Дезінформація і міфи. Ідеологія – пропаганда – агітація.		
	Практичне заняття 3:	2	
	Дезінформація та техніка «сендвіча»: "отруйний сендвіч", "цукровий сендвіч". Пряма ідентифікація, прийом «авторитету», прийом «аргумент», формування «порядку денного», «напівдебати», ефект присутності та ін.		Проаналізувати матеріали ЗМІ. Обґрунтувати, чим небезпечні виявлена маніпуляція та популізм.

	Лекція 4:	2	
4	Чим є телебачення? Наскільки йому можна довіряти? Які ЗМІ контролюють українські олігархи. Поняття редакційної політики. Прийоми маніпуляції на ТБ. Прийоми маніпуляції в кіно.		
	Практичне заняття 4: Модульна робота	2	
5	Лекція 5: Як протистояти маніпуляціям. Як правильно читати заголовки? Як перевіряти зміст? Яку роль відіграють оціночні судження і чи вірити їм?	2	
	Практичне заняття 5: Підібрати 10 заголовків, які мають маніпулятивний зміст. Підібрати журналістський матеріал, який не відповідає 9 правилам подання інформації. Прокоментувати порушення.	2	Знайти новинний матеріал, у який додано оцінні судження. Яка мета такої публікації? Кому вона вигідна?
6	Лекція 6: Як критично оцінювати фейки. Що таке фейк та в яких цілях його поширюють. З історії створення перших фейків. Фейкові новинні сайти в Україні та світі. Чим загрожують фейкові новини? Як визначити та «зловити» фейк?	2	
	Практичне заняття 6: Проаналізувати фейкові 4-5 фейкових новин з сайту http://uaereview.com/ Оцініть, на що можуть купитися журналісти. Як треба перевіряли новину?	2	У запропонованих матеріалах виділіть ознаки, які можуть вказати на фейк
7	Лекція 7: Фактчек як протидія маніпуляціям. Потреба у фактчекінгу інформації. Структура матеріалу у форматі фактчек. Вердикти фактчек. Різновиди фактчеку за формою. Публічна заява як основний об'єкт дослідження. Джерела заяв.	2	
	Практичне заняття 7: Фактчекінгові сайти та напрямки їхньої діяльності. Фактчек-аналітика. Фактчек-бліц. Фактчек супер-бліц. Stopfake.org. VoxCheck. «Без брехні». Фактчек ЗМІ.	2	Аналіз матеріалів у стилі фактчек: об'єкт фактчеку, джерело, спосіб перевірки, логічні докази, експерти, подання (візуалізація), вид вердикту, різновид фактчеку за формою.
8	Лекція 8: Проблема насильства в медіа та її вирішення. Співвідношення позитивних та негативних новин. ЗМІ та питання дискримінації. Толерантність через медіа як вирішення соціальної напруги.	2	
	Модульна робота	2	

Рекомендована література:

Основна

1. Медіаграмотність. Критичне мислення у мультимедійному світі Київ: АУП: Центр Вільної Преси, 2017. 319 с.
2. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник. Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с.
3. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навчально-методичний посібник для курсу «Основи медіаграмотності». Умань, 2014. 128 с.
4. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: Навчальний посібник. К.: Міленіум, 2009. 440 с.
5. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Львів: ПАІС, 2004. 312 с.
6. Практична медіаосвіта: авторські уроки. К.: АУП, Центр вільної преси, 2013. 447 с.

Додаткова

1. Перевірка фактів як буденний журналістський ритуал // Медіакритика: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analityka/perevirka-faktiv-yak-budennyy-zhurnalistskyy-rytual.html>
2. https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
3. <https://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22>
4. Онлайн-курс з медіаграмотності <https://verified.ed-era.com/ua?fbclid=IwAR13dHyEWFyNvNewE5YZpkzjMJwJqxnAaPxeQSzVtzlizz0e0eaGeupCR5AQ>
5. FactCheck-Ukraine
6. StopFake.org
7. <https://voxukraine.org/uk/tag/faktchek-uk/>
8. Заборона фільмів російського виробництва. Перелік: https://web.archive.org/web/20171221072630/http://dergkino.gov.ua/media/text/zaborony_2014.doc
9. Вайшенберг З. Журналістика та медіа: Довідник / Зігфрід Вайшенберг, Ганс Й. Кляйнштойбер, Бернгард Пьорксен / Перекл. з нім. П. Демешко та К. Макеев; за загал. ред. В.Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. – К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2011. – 529 с.
10. Вайшенберг З. Новинна журналістика: Навчальний посібник / За загал. ред. В.Ф.Іванова. – К.: Академія Української Преси, 2011. – 262 с.
11. 15 кращих українських проєктів з медіаграмотності // <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2455061-15-krasih-ukrainskih-proektiv-z-mediagramotnosti.html>

Форма контролю та оцінювання результатів навчання: Формами поточного контролю є робота на семінарських заняттях. Формою підсумкового контролю є залік.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1 (30 балів)	Змістовий модуль 2 (30 балів)		
T1 – 6	T5 – 7	40	100
T2 – 8	T6 – 8		
T3 – 8	T7 – 8		
T4 – 8	T8 – 7		